

## Contribuții la cunoașterea lepidopterelor din zona Vulcanilor Noroioși (Berca, Județul Buzău)

Levente SZÉKELY

### Abstract:

#### Contribution to the acknowledgement of the lepidopterans in the zone of the muddy volcanos (Berca, county Buzău, Romania)

The muddy volcanos of Piclele Mari (Berca, county Buzău) form one of the most spectacular natural reservations in Romania, when it comes to landscape, geology or botany. The landscapes resembles the one of the moon, the volcanos being spread on an arid, grey-white land, where we can find special vegetation, characteristic for this zone only (*Nitraria schröberi* and *Obione verrucifera*). The fauna of lepidopteres has not yet been studied. The author mentions 125 species of lepidopterans collected here in the period 23–24 VIII 2002, 1–3 VIII, 2003 and 11–12 X. 2003 among which outstanding ones are: *Hipparchia volgensis delattini* Kudrna 1975 (species known before as being present in Dobrogea only) and *Godonella aestimaria sareptanaria* (Staudinger 1871), a typical steppe species common mostly in Dobrogea and the Danube Delta.

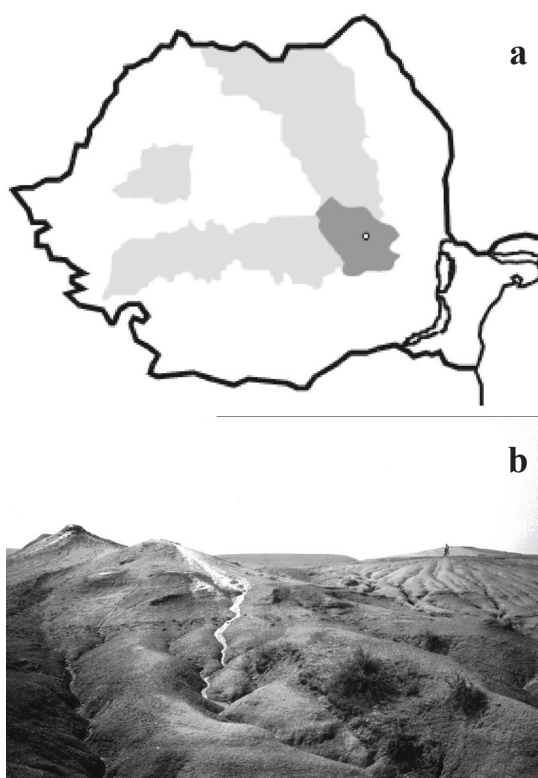
**Keywords:** Lepidoptera, Faunistic, muddy volcanos, Buzău, Berca.

### Introducere

Vulcanii noroioși de la Piclele Mari (Berca, Jud. Buzău) constituie una din cele mai spectaculoase rezervații naturale din România sub aspect peisagistic, geologic și botanic. Pe acest petec de pământ cu aspect selenar, vulcanii sunt răspândiți pe câteva hectare de teren arid, pe care, pe alocuri răsar insule de vegetație specifică, alcătuite din plante de sărătură care cresc numai aici (*Nitraria schröberi* și *Obione verrucifera*). Fauna de lepidoptere nu a fost până în prezent studiată, lucrarea constituind astfel un început în acest sens.

## Cadrul natural

Fenomenul vulcanilor noroioși constă în emanații de gaze (hidrocarburi) care ies din adânc la suprafață (dealtfel zona este o regiune petrolieră). În drumul lor gazele întâlnesc pânze de apă care antrenate și ele spre suprafață dizolvă straturile de marne și argile întâlnite transformându-le într-o pastă noroioasă ce se depune la suprafață în jurul craterelor. Înălțimile conurilor ating uneori 3–5 metri. Peisajul are un aspect selenar, totul este arid, abia spre marginile rezervației se întâlnesc pâlcurile de vegetație alcătuite din *Nitraria schröberi* și *Obione verrucifera* care dau locului o înfățișare stranie. Dealurile din jur sunt acoperite cu colilie (*Stipa joannis*) și rușcută (*Adonis vernalis*). Fauna mai înregistrează și două specii rare și localizate în România: scorpionul carpatic (*Euscorpius carpathicus*) și termita (*Reticulotermes lucifugus*) (BĂCIUCU, GEORGIAN & PIȚU 1978)



**Fig. 1.** Localizarea (a) și vedere din zona vulcanilor noroioși (Berca, Jud. Buzău) (b) / Placement (a) and a view of the “muddy volcanos” area (Berca, county Buzău, Romania) (b).

## Material și metodă

Materialul a fost colectat în mai multe perioade scurte de 2–3 zile (23–24 august 2002, 1–3 VIII 2003 și 11–12 X 2003). Fluturii de zi au fost colectați cu fileul entomologic, iar speciile nocturne la bec cu vapori de mercur de 125 W și cu capcană luminoasă cu tub fluorescent de 15 W. La acțiunile de colectări au participat entomologii Sorin – Marius STANCIU din Brașov și Tamara Elena MARICA (Săcele).

## Rezultate și concluzii

În urma colectărilor au fost identificate 125 specii de lepidoptere. Majoritatea sunt specii comune ce se întâlnesc pretutindeni (specii caracteristice sfârșitului de vară și începutului de toamnă). Marea parte sunt răspândite pe dealurile din vecinătatea rezervației, însă identificarea unor specii rare și caracteristice acestei rezervații îndreptățesc publicarea rezultatelor. Dintre acestea se remarcă următoarele:

*Godonella aestimaria sareptanaria* (Staudinger, 1871) (Fam. Geometridae)

Rară în toată zona. Este o subspecie tipică de stepă, caracteristică mai ales Dobrogei și Deltei Dunării, fiind răspândită în Peninsula Balcanică, Asia Mică, Transcaucazia, Iran, Afganistan și Asia Centrală. În România a fost semnalată din sudul Olteniei (Corabia), Muntenia (București, Amara), Moldova (Iași, Tecuci, Galați), Dobrogea și Delta Dunării. Preferă zonele cu vegetație de stepă și nisipurile. Perioada de zbor VI–IX, în două generații. Planta gazdă și stadiile preimaginale sunt necunoscute (SZÉKELY 2002).

*Hipparchia volgensis delattini* Kudrna, 1975 (Fam. Nymphalidae, subfam. Satyrinae) – 2♂♂ 2♀♀, pe pantele aride și marginile văilor din rezervație.

*Hipparchia volgensis* a fost semnalată pentru prima oară în fauna României din Dobrogea în 1998, până în prezent fiind cunoscută numai de pe cuprinsul Dobrogei. Este un element balcanic (endemic) semnalat până în prezent din Grecia, Albania, Macedonia, Bulgaria și Dobrogea (RÁKOSY 1998).

Alte specii semnificative: *Cupido minimus* (Den. & Schiff., 1775), *Colias erate* (Esper, 1805), *Gnophos obscuratus* (Den. & Schiff., 1775), *Oxycesta geographica* (Fabricius, 1787), *Grammodes stolidia* (Fabricius, 1795), *Pseudoterpna pruinata* (Hufnagel 1787), *Narraga tessularia kasyi* Moucha & Povolny, 1957.

Concluzii importante nu se pot trage după șapte zile de colectări. Cu siguranță această zonă conservă o entomofaună variată și foarte caracteristică, în consecință se recomandă continuarea cercetărilor care să cuprindă toate perioadele anului din primăvară până în iarnă.

## PARTEA SISTEMATICĂ:

### Abrevieri:

Fam. = familie

Subfam. = subfamilie

♂= mascul; ♀= femelă

Foarte rar = sub 10 exemplare pe zi / noapte

Rar = între 10–20 exemplare pe zi / noapte

Comun = între 20–50 exemplare pe zi / noapte

Foarte comun = peste 50 exemplare pe zi / noapte

### Fam. Lasiocampidae

*Odonestis pruni* (Linnaeus, 1758) – 3♂♂

*Lasiocampa quercus* (Linnaeus, 1758) – 1♀

### Fam. Sphingidae (5)

*Macroglossum stellatarum* (Linnaeus, 1758) – comun

*Laothoe populi* (Linnaeus, 1758) 1♀

*Marumba quercus* (Den. & Schiff., 1775) – 1♀

*Hyles euphorbiae* (Linnaeus, 1758) – 1♂

*Pergesa parcellus* (Linnaeus, 1758) – comun

### Fam. Papilionidae (2)

*Iphiclides podalirius* (Scopoli, 1763) – comun

*Papilio machaon* (Linnaeus, 1758) – rar

### Fam. Pieridae (7)

*Leptidea sinapis* (Linnaeus, 1758) – rar

*Pieris rapae* (Linnaeus, 1758) – comun

*Pieris napi meridionalis* Heyne, 1895 – foarte comun

*Pontia daplidice* (Linnaeus, 1758) – rar

*Colias erate* (Esper, 1805) – rar

*Colias croceus* (Fourcroy, 1785) – rar

*Colias hyale* (Linnaeus, 1758) – rar

### Fam. Lycaenidae (11)

*Thecla quercus* (Linnaeus, 1758) – 1♂

*Lycaena phlaeas* (Linnaeus, 1758) – foarte rar

*Cupido minimus* (Denis & Schiffermüller, 1775) – 2♂♂

*Aricia agestis* (Denis & Schiffermüller, 1775) – comun

*Philotes vicrama schiffermülleri* Hemming, 1929 – rar

*Plebejus argus* (Linnaeus, 1758) – foarte comun

*Plebicula argyrognomon* (Bergsträsser, 1879) – rar

*Poliommatus icarus* (Rottemburg 1775) – comun  
*Poliommatus thersites* (Cantener, 1834) – rar  
*Meleageria bellargus* (Rottemburg, 1775) – rar  
*Meleageria coridon* (Poda, 1761) – foarte comun

**Fam. Nymphalidae (6)**

*Clossiana dia* (Linnaeus, 1767) – comun  
*Melitaea phoebe* (Denis & Schiffermüller, 1775) – rar  
*Vanessa cardui* (Linnaeus, 1758) – foarte comun  
*Vanessa atalanta* (Linnaeus, 1758) – 1♂  
*Inachis io* (Linnaeus, 1758) – rar  
*Polygonia c-album* (Linnaeus, 1758) – rar

**Fam. Nymphalidae – Subfam. Satyrinae (4)**

*Lasiommata megera* (Linnaeus, 1758) – rar  
*Coenonympha pamphilus* (Linnaeus, 1758) – comun  
*Maniola jurtina* (Linnaeus, 1758) – comun  
*Hipparchia volgensis delattini* Kudrna, 1975 – 2♂♂, 2♀♀

**Fam. Hesperiiidae (1)**

*Erynnis tages* (Linnaeus, 1758) – comun

**Fam. Drepanidae (1)**

*Cilix glaucata* (Scopoli, 1763) – 2♂♂

**Fam. Geometridae (28)**

*Helioimmata glarearia* (Denis & Schiffermüller, 1775) – foarte comun  
*Godonella aestimaria sareptanaria* (Staudinger, 1871) – rar  
*Tephrina murinaria* (Denis & Schiffermüller, 1775) – Foarte comun  
*Tephrina aenacearia* (Denis & Schiffermüller, 1775) – Foarte comun  
*Narraga tessularia kasyi* Moucha & Povolny, 1957 – rar  
*Gnophos obscuratus* (Denis & Schiffermüller, 1775) – 1♀  
*Scopula rubiginata* (Hufnagel, 1767) – comun  
*Scopula nemoraria* (Hübner, 1813) – Comun  
*Scopula marginepunctata* (Goeze 1781) – comun 1–24 VIII și 11 X.  
*Idaea dimidiata* (Hufnagel, 1767) – rar  
*Idaea humiliata* (Hufnagel, 1767) – rar  
*Idaea contiguarua* (Hübner, 1799) – rar  
*Idaea subsericeata* (Haworth, 1809) – rar  
*Rhodostrophia vibicaria* (Clerck, 1759) – 1♂  
*Peribatodes rhomboidaria* (Denis & Schiffermüller, 1775) – rar  
*Lythria purpuraria* (Linnaeus, 1758) – comun  
*Timandra comae* Schmidt, 1930 – comun  
*Pseudoterpna pruinata* (Hufnagel, 1767) – 1♂

*Antonechloris smaragdaria* (Fabricius, 1787) – rar  
*Hemistola chrysoprasaria* (Esper, 1794) – foarte rar  
*Chlorissa cloraria* (Linnaeus, 1758) – foarte rar  
*Chlorisa pulmentaria* Guenée, 1858 – rar  
*Xanthorhoe fluctuata* (Linnaeus, 1758) – rar  
*Epirrhoe galiata* (Denis & Schiffermüller, 1775) – rar  
*Cosmorhoe ocellata* (Linnaeus, 1758) – 1 ♀  
*Campptogramma bilineata* (Linnaeus, 1758) – rar  
*Pelurga comitata* (Linnaeus, 1758) – comun  
*Eupithecia centaureata* (Denis & Schiffermüller, 1775) – rar

#### **Fam. Notodontidae (1)**

*Clostera pigra* (Hufnagel, 1767) – 1 ♂

#### **Fam. Noctuidae (36)**

*Oxycesta geographica* (Fabricius, 1787) – rar  
*Acronicta rumicis* (Linnaeus, 1758) – comun  
*Cryphia algae* (Staudinger, 1879) – comun  
*Scoliopteryx libatrix* (Linnaeus, 1758) – 1 ♀  
*Callistege glyphica* (Linnaeus, 1758) – rar  
*Grammodes stolidia* (Fabricius, 1775) – 1 ♀  
*Rivula sericealis* (Scopoli, 1763) – rar  
*Zanclognatha lunalis* (Scopoli, 1763) – rar  
*Laspeyria flexula* (Germar, 1810) – rar  
*Phitometra viridaria* (Clerck, 1759) – comun  
*Diachrysa chrysitis* (Linnaeus, 1758) – Rar  
*Autographa gamma* (Linnaeus, 1758) – foarte comun  
*Mcdunnoughia confusa* (Stephens, 1850) 1 ♂  
*Emmelia trabealis* (Scopoli, 1763) – foarte comun  
*Acontia lucida* (Hufnagel, 1767) – foarte rar  
*Amphipyra pyramidea* (Linnaeus, 1758) – 1 ♂  
*Thalpophila matura* (Hufnagel, 1767) – rar  
*Heliothis maritima bulgarica* Draudt, 1938 – rar  
*Heliothis peltigera* (Denis & Schiffermüller, 1775) – foarte comun  
*Helicoverpa armigera* (Hübner, 1803) – comun  
*Schinia scutosa* (Denis & Schiffermüller, 1775) – 1 ♂ ♀  
*Hoplodrina octogenaria* (Goeze, 1781) – comun  
*Caradrina clavipalpis* (Scopoli, 1763) 1 ♂, 11 X. 2003  
*Luperina testacea* (Denis & Schiffermüller, 1775) – 1 ♂  
*Hadula trifolii* (Hufnagel, 1767) – foarte comun  
*Agrochola laevis* (Hübner, 1803) – 1 ♂, 11 X. 2003  
*Mythimma ferrago* (Fabricius, 1787) – comun  
*Mythimma vitellina* (Hübner, 1803) – foarte comun  
*Mythimma pallens* (Linnaeus, 1758) – Comun

*Diloba caeruleocephala* (Linnaeus, 1758) – 11 X. 2003 – rar  
*Noctua pronuba* (Linnaeus, 1758) – Comun  
*Noctua janthina* (Denis & Schiffermüller, 1775) – rar  
*Agrotis ypsilon* (Hufnagel, 1767) – foarte comun  
*Agrotis exclamationis* (Linnaeus, 1758) – comun  
*Agrotis segetum* (Denis & Schiffermüller, 1775) – foarte comun  
*Xestia c-nigrum* (Linnaeus, 1758) – comun

**Fam. Arctiidae (2)**

*Eilema griseolum* (Hübner, 1803) – rar  
*Phragmatobia fuliginosa* (Linnaeus, 1758) – comun

**Fam. Hepialidae (1)**

*Triodia sylvina* (Linnaeus, 1758) – 1♂

**Fam. Psychidae (1)**

*Sterrhopteryx hirsutella* (Haworth, 1809) – comun

**Fam. Tortricidae (3)**

*Cydia pomonella* (Linnaeus, 1758) – comun  
*Pandemis heparana* (Denis & Schiffermüller, 1775) – 1♂  
*Cochylis posterana* Zeller 1847 – comun

**Fam. Galleriidae (1)**

*Galleria mellonella* (Linnaeus, 1758) – 1♂

**Fam. Phycitidae (2)**

*Etiella zinckenella* (Treitschke, 1831) – 1♂  
*Homoeosoma nebulellum* (Denis & Schiffermüller, 1775) – rar

**Fam. Crambidae (2)**

*Euchromius bellus* (Hübner, 1824) – 1♂  
*Crambus ericellus* (Hübner, 1813) – rar

**Fam. Pyralidae (8)**

*Pyralis farinalis* (Linnaeus, 1758) – comun  
*Pyralis regalis* (Denis & Schiffermüller, 1775) – 1♂  
*Pyrausta sanguinalis* (Linnaeus, 1767) – rar  
*Phlyctaenia stachidalis* (Germar, 1822) – 1♂  
*Hypsospigia costalis* (Fabricius, 1775) – comun  
*Orthopygia glaucinalis* (Linnaeus, 1758) – rar  
*Ostrinia nubilalis* (Hübner, 1796) – foarte comun  
*Nomophila noctuella* (Denis & Schiffermüller, 1775) – comun

**Fam. Pterophoridae (1)**

*Stenoptilia pterodactyla* (Linnaeus, 1758) – 1♂

**Specii de lepidoptere dominante** – peste 50 exemplare pe zi / noapte

- Nocturne: *Heliommata glarearia*, *Tephрина arenacera*, *Tephрина murinaria*, *Emmelia trabealis*, *Hadula trifolii*, *Mythimna vitellina*, *Heliotis peltigera*, *Autographa gamma*, *Agrotis segetum*

- Diurne: *Plebejus argus*, *Meleageria coridon*

**BIBLIOGRAFIE**

BĂCIUCU L., GEORGIAN V. & PIȚU A. 1978. Buzău – Ghid turistic al județului, Editura Sport–Turism, București, 140 pp.

RÁKOSY L. 1998. *Hipparchia volgensis delattini* Kudrna, 1975 (Lepidoptera: Nymphalidae, Satyrinae) in der Fauna Rumăniens, Entomol.rom. **3**: 35–42.

SZÉKELY L. 2002. Fauna lepidopterologica Muntenica după 100 de ani, transformări și completări (Insecta, Lepidoptera), Bul.inf. Soc.lepid.rom. **13**(1–4).

Levente SZÉKELY  
RO – 505600 SĂCELE  
Str. Viitorului Nr. 31 B/9  
Jud. Brașov

Received: 25.04.2004

Accepted: 20.08.2004

Printed: 25.09.2005